

Sınıf Öğretmenlerinin Mesleki Sorunlarının Belirlenmesi

Ayfer Şahin¹

Mesut Fatih Demir²

Zeynep Demir³

Özet

Eğitim sisteminin en önemli öğelerinden olan öğretmenlerin yaşadıkları sorunları belirlemek ve çözüme kavuşturulmak üzere öneriler geliştirmek öğretmenlerin motivasyonunun yükseltilmesi ve buna bağlı olarak da eğitimin kalitesinin artırılması için çok önemlidir. Bu düşünceden hareketle planlanan çalışmada sınıf öğretmenlerinin mesleklerini icra ederken karşılaştıkları problemlerin belirlenmesi amaçlanmıştır. Nitel araştırma desenlerinden durum çalışması yöntemiyle gerçekleştirilen çalışmada, maksimum çeşitlilik örnekleme kullanarak belirlenmiş 46 öğretmenden yarı yapılandırılmış görüşme formu aracılığıyla veriler elde edilmiştir. Veriler içerik analiz yöntemi ile değerlendirilip yorumlanmıştır. Çalışmanın sonucunda öğretmenlerin en çok eğitim-öğretim süreci ile ilgili sorunlarla karşılaştıkları belirlenmiştir. Bu sorunların en çok tekrar eden kodlar ise okulların fiziki yetersizliği, ders kitaplarının yetersizliği, Öğretmenlik Meslek Kanunu'nun beklentiyi karşılamaması, veli profili (eğitim durumu, eğitime bakış açısı vb.), hizmet içi eğitimlerin planlanması ile ilgili sorunlar, öğretmenlerle ilgili sosyal etkinliklerin eksikliği şeklinde sıralanmıştır. Elde edilen bulgular doğrultusunda öğretmenlerin mesleki sorunlarının çözüme kavuşturulması için okulların çağın gereklerine uygun olarak donatım eksikliklerinin giderilmesi, ders kitaplarının içerik açısından zenginleştirilmesi, müfredat programlarının çağın ihtilaçlarına cevap verecek şekilde yeniden revize edilmesi, öğretmenlerin özlük haklarının iyileştirilmesi önerilmektedir.

1 Prof. Dr., Kırşehir Ahi Evran Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, ayfersahin1@gmail.com, 0000-0001-9903-1445

2 Öğr. Gör., Kırşehir Ahi Evran Üniversitesi, Çiçekdağı MYO, mesutfatihdemir@gmail.com, 0000-0001-7114-9775

3 Öğretmen, Millî Eğitim Bakanlığı, zeynepcealtuntas@gmail.com, 0009-0008-8436-7884

1. Giriş

Eğitim geçmişten günümüze her boyutuyla tartışılan bir konudur. 21. yüzyılda ülkeler arasındaki rekabetin artması ve ihtiyaçların değişmesiyle eğitime olan bakış açısı da farklılaşmıştır. Son yıllarda yaşanan pandemi süreci de eğitime tamamen farklı bir boyut getirmiştir. Eğitim sisteminin en önemli ögesi olan öğretmenlerin, eğitim sürecinin kaliteli ve başarılı bir şekilde devam ettirilmesinden de birinci elden sorumlu olduklarına inanılmaktadır.

Eğitim sisteminin en önemli ögesi olan öğretmenlerin sorunlarını ele almadan eğitim öğretimle ilgili fikir beyan etmek süreci eksik değerlendirmek anlamına gelecektir. Çünkü öğretim programlarının uygulanması, öğrencilerin bireysel özelliklerine uygun yöntem, teknik ve materyallerin işe koşulması, öğretim ortamının düzenlenmesi ve günümüz ihtiyaçlarına cevap verebilecek bireylerin yetiştirilmesi konusundaki en önemli pay sahibi öğretmenlerdir.

Bu noktada öğretmenlik kavramı mesleği ile ilgili tanımlardan hareketle öğretmenlere yüklenen sorumluluklara bakmak faydalı olacaktır. 1739 sayılı Millî Eğitim Temel Kanunu'na atfen Öğretmenlik Meslek Kanunu'nun 3. maddesinde öğretmenlik mesleği, "Eğitim ve öğretim ile bununla ilgili yönetim görevlerini üzerine alan özel bir ihtisas mesleğidir" şeklinde tanımlanmaktadır (Millî Eğitim Bakanlığı, 2022). Öğretmen, eğitim öğretim işini planlayan ve uygulamaları yürüten kişidir (Ergün, Ergezer, Çevik ve Özdaş, 1999). Kişileri sosyalleştiren ve bunun yanında insanları kuru kalabalıktan çok verimli kaynaklara dönüştüren eğitim sürecinin en önemli unsuru öğretmenlerdir (Özdemir, Civelek, Çetin, Karapınar ve Özel, 2015). Öğretmen toplumların gelişmişlik sürecinde yol açıcı vazgeçilmez unsurdur (Özpınar ve Sarpkaya, 2010). Ayrıca tüm meslekler arasında toplumun en çok özveri göstermesini beklediği öğretmenlik mesleği mensuplarıdır (Başer, Narlı ve Günhan, 2005).

Sadece bu tanım ve açıklamalara bakıldığında bile öğretmenlere çok fazla anlam ve sorumluluk yüklendiğini görmek mümkündür. Öğretmenlik mesleğinin özel uzmanlık bilgi ve beceri gerektirmesi (Hatipoğlu ve Kavas, 2016); öğretmenin, destekleyen, güler yüzlü, başarı odaklı, iletişim becerisi yüksek vb. iyi kişilik özelliklerine sahip olması zorunluluğu (Yeşilyurt ve Çankaya, 2008); öğretmenin, toplumların ve bireylerin geleceğini şekillendiren kişiler olması gerekliliği (Ünsal, 2015); öğrenci başarısı noktasından program, ailesinden, okul kültüründen ve akranlarından daha etkili olduğu (Hattie, 2003) gibi beklentiler ve yakıştırmalar da göz önüne

alandığında öğretmenlerin bu tanımlamalara uygun davranışlar göstermesinin ne kadar zor olduğu görülmektedir.

Öğretmenlik mesleğinin her bir branşı önemli olsa da özellikle eğitimin en temel basamağı olan ilkokullarda öğretmenlik yapan sınıf öğretmenleri her zaman ayrı bir yere sahip olmuştur. Okulöncesi sürecinde temelleri atılmaya başlansa da okula ve sosyal hayata uyum, kuralları öğrenme ve uygulama, hayata hazırlık, okuma-yazmayı öğrenme ve birçok alandaki yeni başlangıçlar yapma döneminin ilkokul düzeyi olduğu herkes tarafından kabul edilen bir gerçektir. Bundan dolayıdır ki sınıf öğretmenlerine ekstra görev ve sorumluluk yüklenmektedir. Sınıf öğretmenleri bu süreçte çocuklar için bir öğretici, aynı zamanda bir idol, yeri geldiğinde de ailesinin bir ferdi (Anne/baba) konumundadır. Toplumun söz konusu sınıf öğretmenleri olduğunda eğitimden beklentileri daha da artmaktadır.

Öğretmenlerin toplumun bu beklentilerine cevap verebilmesi için kendilerini sürekli yenilemeleri ve geliştirmeleri gerekmektedir. Ancak öğretmenlerin görevlerini daha iyi edebilmeleri için sorunlarının belirlenmesi ve giderilmesi önemlidir. Bu çalışmada öğretmenlerin sorunlarının yerinden belirlenmesi ve çözümü noktasında ilgililere ve yetkililere önerilerde bulunulması amaçlanmaktadır. Bu nedenle hem eğitim-öğretimin kalitesinin artırılması noktasında hem de nitelikli öğretmen beklentisinin karşılanması noktasında önemli görülmektedir.

Literatür incelendiğinde öğretmen sorunlarına yönelik birçok çalışma yapıldığı gözükmemektedir. Analı ve Şahin'in (2020) kırsal kesimde göreve yeni başlayan öğretmenlerin sorunlarını ve çözüm önerilerini belirledikleri çalışma; Hatipoğlu ve Kavas'ın (2016) veli yaklaşımlarının öğretmen performansına etkisini inceledikleri çalışma; Özdemir vd.'nin (2015) öğretmenlerin eğitimsel, çevresel ve sosyal sorunlarını tespit etmeyi amaçladıkları çalışma; Demir ve Arı'nın (2013) Çanakkale ili örneğinde öğretmen sorunlarını belirledikleri çalışma; Habacı, Karataş ve Adıgüzelli'nin (2013) öğretmenlerin güncel sorunları ile ilgili çalışma; Uygun'un (2012) ve Aydın'ın (1999) basında öğretmen sorunlarını ele alan yazıları değerlendirdikleri çalışmalar; Özpınar ve Sarpkaya'nın (2010) köyde görev yapan sınıf öğretmenlerinin sorunlarını inceledikleri çalışma; Karacaoğlu ve Acar'ın (2009) 2005 tarihinde yenilenen programların uygulanmasında öğretmenlerin karşılaştığı sorunları ele aldıkları çalışma; Aydın'ın (2009) Türkiye'de öğretmen sorunları açısından Millî Eğitim Şuralarının değerlendirilmesi ile ilgili yapmış olduğu çalışma; Maraşlı'nın (2007) Türkiye'de eğitimle ilgili süreli yayınlara yansıyan öğretmen sorunları çalışması; Kök, Küçükoglu, Tuğluk ve Koçyiğit'in

(2007) okulöncesi eğitiminin sorunlarına ilişkin öğretmen görüşleri çalışması; Barlı, Bilgili, Çelik ve Bayrakçıken'nin (2005) ilköğretim okul öğretmenlerinin sorunları çalışması; Doğan'ın (2005) Türkiye'de sınıf öğretmeni yetiştirme politikaları ve sorunları çalışması; Üstüner'in (2004) geçmişten günümüze Türk eğitim sisteminde öğretmen yetiştirme ve günümüz sorunlarını ele aldığı çalışma; Güler'in (1999) Cumhuriyet Dönemi bazı süreli yayınlara yansıyan öğretmen sorunları çalışması günümüze kadar yapılmış olan öğretmenlerin karşılaştığı sorunları ele alan çalışmalara örnek verilebilir. Dönemsel ve bölgesel olarak ele alınmış olan bu çalışmalarda ortaya konulmuş sorunların pek çoğunun hala çözüme kavuşturulduğunu söylemek mümkün değildir. Hatta çok hızlı değişen ve dönüşen dünyamızda toplumun öğretmenlerden beklentilerinin de değişime uğraması nedeniyle yeni sorunların da ortaya çıkmış olduğunu söylemek mümkündür. Bu nedenle öğretmenlerin eğitim öğretim süreçlerinde mesleklerini devam ettirirken karşılaştıkları güncel sorunların belirlenmesi ve çözüme kavuşturulması noktasında ilgililere ve yetkililere önerilerde bulunulmasına ihtiyaç hissedilmektedir.

Bu ihtiyacın giderilmesine katkı sunmak için planlanmış bu çalışmanın amacı, sınıf öğretmenlerinin mesleki problemlerini belirlemek ve çözüm önerileri geliştirmektir. Literatür incelendiğinde öğretmenlerin problemlerini belirlemek amacıyla birçok çalışma yapıldığı görülmektedir. Ancak teknolojinin hızlı gelişimi ve toplumların eğitilmiş bireylerden beklentilerindeki değişimler öğretmenlerin görev ve sorumlulukları da güncellemiştir. Bu nedenle değişimin her alanda olduğu gibi eğitim ortamlarında ve süreçlerinde de yoğun şekilde yaşanması nedeniyle sınıf öğretmenlerinin güncel sorunlarının belirlenmesi amaçlanmıştır. Bu temel amaç doğrultusunda aşağıdaki sorulara yanıt aranmıştır.

- Sınıf öğretmenlerinin sorunları nelerdir?
- Düşük, orta ve yüksek sosyoekonomik düzeydeki okullarda görev yapan sınıf öğretmenlerinin sorunları nelerdir?
- Sınıf öğretmenlerinin güncel sorunları cinsiyete göre değişmekte midir?
- Sınıf öğretmenlerinin güncel sorunları mesleki kıdeme göre değişmekte midir?

2. Yöntem

2.1. Araştırma Modeli

Bu araştırmada nitel araştırma yöntemlerinden durum çalışması deseni benimsenmiştir. Hem nitel hem nicel çalışmalarda kullanılabilen durum çalışmaları belirli bir duruma ilişkin sonuçları ortaya koymaktır (Yıldırım ve Şimşek, 2021). Creswell (2021) durum çalışmasını araştırmacının gerçek yaşam, güncel sınırlı bir durum ya da belli bir süreç içerisindeki çoklu sınırlandırılmış durumlar hakkında çoklu bilgi kaynakları aracılığı ile detaylı ve derinlemesine bilgi topladığı nitel bir yaklaşım olarak ifade etmiştir. Durum çalışmalarının temel özelliklerine bakıldığında belli bir amaç doğrultusunda ilerlediğini, sonrasında kuramsal temellendirmelerle verilerin toplanıp analiz edildiğini ve son aşamada durumun raporlaştırıldığını görmek mümkündür (Taşçı, 2021). Yürütülen bu çalışmada da sınıf öğretmenlerinin yaşadıkları sorunlar temel alınarak irdelenmiş, analizleri yapılmış ve raporlaştırılmaya çalışılmıştır.

2.2. Çalışma Grubu

Çalışma grubunun belirlenmesinde seçkisiz olmayan amaçsal örnekleme yöntemlerinden maksimum çeşitlilik örnekleme yönteminin kullanılması uygun görülmüştür. Maksimum örnekleme yönteminde problemle ilgili olan ve kendi içinde benzeşik, değişken ve farklı durumlardan oluşacak şekilde belirlenmektedir (Grix, 2010). Farklılığı sağlamak amacıyla katılımcıların farklı yönlerinin olması önemlidir ve amaç görelisi olarak küçük bir örneklem oluşturarak probleme taraf olabilecek bireylerin çeşitliliğini maksimum derecede yansıtmaktır (Çelebi, 2021). Maksimum örnekleme yönteminde dikkat edilmesi gereken nokta, örnekleme yansıtılacak çeşitlilik durumlarının amacı gözeticilerle karar verilmesidir (Büyüköztürk, Kılıç Çakmak, Akgün, Karadeniz ve Demirel, 2021).

Bu kapsamda 2022-2023 eğitim-öğretim yılında İç Anadolu Bölgesi'nde yer alan bir ilde görev yapmakta olan 46 sınıf öğretmeni çalışma grubuna dâhil edilmiştir. Öğretmenlerin görev yaptıkları okulların farklı sosyoekonomik düzeylerden olması maksimum çeşitlilik kriteri olarak dikkate alınmıştır. Okul düzeylerinin iyi, orta ve düşük olarak belirlenme sebebi ise okul düzeylerine göre öğretmen sorunlarının farklılık gösterebileceği düşüncesidir. Çalışma grubunun değişkenleri Tablo 1'de verilmiştir.

Tablo 1. Çalışma Grubunun Demografik Özellikleri

	Toplam	Okul Düzeyi			Deneyim		Cinsiyet	
		Yüksek	Orta	Düşük	1-18 Yıl	19-35 Yıl	Kadın	Erkek
Sınıf Öğretmeni	f 46	f 14	f 16	f 16	f 26	f 20	f 21	f 25

Çalışma grubunun cinsiyete, çalıştıkları okulun düzeyine, mesleki deneyim sürelerine göre dağılımı incelendiğinde 46 sınıf öğretmenin 21'i kadın, 25'i erkek öğretmenden oluşmakta olup 14'ü sosyoekonomik düzeyi yüksek düzeyde olan okulda, 16'sı sosyoekonomik düzeyi orta düzeyde olan okulda ve 16'sı sosyoekonomik düzeyi orta düzeyde olan okulda görev yapmaktadır ve 26'sı 1-18 yıl, 20'si ise 19-35 yıl görev süresine sahiptir.

2.3. Veri Toplama Aracı

Araştırmada veri toplama aracı olarak araştırmacılar tarafından geliştirilen yarı yapılandırılmış görüşme formu kullanılmıştır. Görüşme, kişilerden belli konu hakkındaki duygu ve düşüncülerini alam etkinliği olarak karşımıza çıkmakla beraber hem nitel hem de nicel araştırmalarda sıklıkla kullanılan bir veri toplama tekniğidir (Sönmez ve Alacapınar, 2019). Görüşme, oldukça esnek bir araştırma aracı olup araştırma sürecinin her basamağında kullanılabilir (Büyüköztürk vd., 2021). Yarı yapılandırılmış görüşme formunda araştırmacının, görüşme öncesi belirlemiş olduğu soru veya konu başlıkları rehberlik etmektedir (Gürbüz ve Şahin, 2018). Ayrıca yarı yapılandırılmış görüşme formunda bir konu hakkında ayrıntılı bilgi toplamaya yarayan, gerektiğinde görüşülen kişinin ve konunun durumuna göre farklı yönlere evrilebilen esnek ve genellikle nitel araştırmalarda kullanılan bir yöntemdir. Çalışmada öğretmenlere eğitim öğretim süreçlerinde karşılaştıkları 10 sorunu belirtmelerini isteyen bir açık uçlu soru yöneltilmiştir.

2.4. Verilerin Analizi

Verilerin analizine başlamadan önce her bir öğretmenin formu cinsiyetleri, mesleki deneyimleri ve görev aldıkları okulların sosyoekonomik düzeyleri de dikkate alınarak Ö1KO22 (Öğretmen 1-Kadın-Orta Düzey-22 yıl), Ö2ED15 (Öğretmen 2-Erkek-Düşük Düzey-15 yıl), Ö3KY18 (Öğretmen 3-Kadın-Yüksek Düzey-18 yıl) şeklinde sırayla kodlanmıştır. Araştırma çerçevesinde nitel araştırmalarda sıklıkla kullanılan içerik analiz yöntemi kullanılmıştır. İçerik analizi, belirli kurallara dayalı kodlamalarla bir metnin

bir metnin bazı sözcüklerinin daha küçük içerik kategorileri ile özetlendiği sistematik, yinelenebilir bir teknik olarak tanımlanmaktadır (Büyüköztürk vd., 2021). İçerik analizinin kullanım amacı olarak Kızıltepe (2021), bir veya birçok metnin içindeki sözcüklerin, kavramların, temaların, deneyimlerin, karakterlerin veya cümlelerin varlıklarını belirlemek ve onları sayıya dökmek için kullanılabilir tanımını yapmıştır.

Bu çalışmada ilk olarak görüşme formları incelenmiş ve formlar sıralanıp numaralandırılmıştır. Daha sonra ise öğretmenlerin belirlemiş oldukları sorunlar incelenmiş ve tekrar edilme sıklığına göre kodlanarak frekanslar (f) belirlenmiştir. Sorunlar gruplandırılırken çalışma grubundaki öğretmenlere verilen kodlara göre öğretmenlerin cinsiyetleri, kıdemleri, görev yaptıkları okulların sosyoekonomik düzeyleri dikkate alınarak kodlanmıştır.

Veriler birbirinden bağımsız iki değerlendirici tarafından tek tek incelenmiş ve ayrı ayrı yapılan kodlamaların görüş birliği ve görüş ayrılığı sayıları saptanmıştır. Kategoriler arası tutarlılığı belirlemek amacıyla Miles ve Huberman'ın (2021) güvenilirlik formülü (Güvenirlik = Görüş Birliği / (Görüş Birliği + Görüş Ayrılığı)) kullanılmıştır. Kategoriler arasında ,87 tutarlılık olduğu belirlenmiştir. ,70 ve üstü tutarlılık oranına sahip kategorilerin tutarlı olduğu kabul edilmesi sebebiyle kategorilerin tutarlı olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Belirlenen kavramlar ve kategorilerin frekansları tablolarda sunulmuş ve yorumlanmıştır.

3. Bulgular ve Yorum

Öğretmenlerin güncel sorunlarının belirlenmesi amacıyla yapılan bu çalışmada toplam 46 farklı sorun tespit edilmiştir. Daha sonraki süreçte aynı nedenden kaynaklanan sorunların tekrarını engellemek ve analize hataların karışmaması amacıyla aynı kodlar içerisinde yer alabilecek sorunlar birleştirilmiştir ve nihai olarak 30 farklı sorun üzerinden analize devam edilmiştir. Bu çerçevede 8 kategori ve 30 kod belirlenmiştir. Kategoriler ve alt kodlar Tablo 2'de yer almaktadır.

Tablo 2. Sınıf Öğretmenlerinin Karşılaştıkları Sorunlar

Tema	Kategoriler	Kategori (f)	Kodlar	Kod (f)		
ÖĞRETMENLERİN YAŞADIKLARI SORUNLAR	Eğitim-Öğretim Süreci ile İlgili Sorunlar	103	Okulların Fiziki Yetersizliği	30		
			Ders Kitaplarının Yetersizliği	18		
			Ara Derslere Gerekli Önemin Verilmemesi (Beden, Resim...)	12		
			Yardımcı Personel Eksikliği	10		
			Okulların Ders Süresi ve Planlanması Sorunu	9		
			Okul Güvenliği ve Çevre Koşulları	8		
			Öğretmenler Arası İletişim Eksikliği/Anlaşmazlık	8		
			Müfredatın Yetersizliği	8		
			Özlük Hakları ile İlgili Sorunlar	66	Ekonomik Yetersizlikler	27
					Öğretmenlik Meslek Kanunu'nun Beklentiyi Karşılamaması	17
	Öğretmenlik Mesleğinin İtibarsızlaştırılması	15				
	Öğretmene Ekstra İşlerin Verilmesi	7				
	Veli Kaynaklı Sorunlar	42	Veli Profili (Eğitim durumu, Eğitime bakış açısı vb.)	17		
			Velinin Okulla İş Birliği Yapmaması	16		
			Velinin Öğrenciyle İlgilenmemesi	9		
	Merkez Teşkilatı Kaynaklı Sorunlar	41	Bakanlığın Öğretmen Görüşlerini Dikkate Almaması	12		
			Öğretmene Koruyucu Hakların Verilmemesi	8		
			Eğitim Politikalarındaki Yanlışlar	7		
			Atama Politikasındaki Yanlışlar	5		
			Yönetici Atamasındaki Liyakatsizlik	5		
Bakanlığın Gerekli Ödenekleri Sağlamaması			4			
Mesleki Gelişim ile İlgili Sorunlar	34	Hizmet İçi Eğitimlerin Planlanması ile İlgili Sorunlar	17			
		Öğretmenlerle İlgili Sosyal Etkinliklerin Eksikliği	17			
Öğrenci Kaynaklı Sorunlar	22	Sınıftaki Farklı Özellikteki Öğrenciler Sorunu	11			
		Öğrencilerin Hazır Bulunuşluk Düzeylerinin Düşük Olması	11			
Taşra Teşkilatı Kaynaklı Sorunlar	19	Öğretmenlere Geliştirici Aktivite Alanının Sunulmaması	10			
		Öğretmen ve Okullara Yeteri İmkânın Sağlanmaması	5			
		Öğretmenle İş Birliği Yapılmaması ve Başarıların Ödüllendirilmemesi	4			
Okul Yöneticileri ile İlgili Sorunlar	14	Okul Müdürünün Öğretmenle İş Birliği Yapmaması	8			
		Okul Müdürünün Öğretmenlere Eşit Davranmaması ve Tutumları	6			

Tablo 2 incelendiğinde “Eğitim-Öğretim Süreci ile İlgili Sorunlar (f=103), Özlük Hakları ile İlgili Sorunlar (f=66), Veli Kaynaklı Sorunlar (f=42), Merkez Teşkilat Kaynaklı Sorunlar (f=41), Mesleki Gelişim ile İlgili Sorunlar (f=34), Öğrenci Kaynaklı Sorunlar (f=22), Taşra Teşkilatı Kaynaklı Sorunlar (f=19) ve Okul Yöneticileri ile İlgili Sorunlar (f=14)” olmak üzere toplam sekiz kategori oluşturulmuştur. Oluşturulmuş olan sekiz kategori altında ise toplam 30 kod oluşturulmuştur.

Elde edilen eğitim-öğretim süreci ile ilgili sorunlar kategorisinde yer alan sorunların cinsiyet, mesleki deneyim, okulun sosyoekonomik düzeyi ve sorunların frekanslarını gösteren bilgiler Tablo 3’te ayrıntılı olarak verilmiştir.

Tablo 3. Eğitim-öğretim sürecinde yer alan sorunlar

Kategori	Sorun	Cinsiyet		Mesleki Deneyim		Okulun Sosyoekonomik Düzeyi			Toplam
		Kadın	Erkek	1-17 yıl	18-35 yıl	Yüksek	Orta	Düşük	
Eğitim-Öğretim Süreci ile ilgili Sorunlar	Okulların Fiziki Yetersizliği	14	16	13	17	11	10	9	30
	Ders Kitaplarının Yetersizliği	8	10	7	11	8	7	3	18
	Ara Derslere Gerekli Önemin Verilmemesi (Beden, Resim...)	6	6	2	10	7	3	2	12
	Yardımcı Personel Eksikliği	5	5	3	7	4	2	4	10
	Okulların Ders Süresi ve Planlanması Sorunu	5	4	7	2	4	2	3	9
	Öğretmenler Arası İletişim Eksikliği/Anlaşmazlık	4	4	3	5	3	1	4	8
	Okul Güvenliği ve Çevre Koşulları	3	5	3	5	5	2	1	8
	Müfredatın Yetersizliği	3	5	3	5	3	4	1	8

Tablo 3’teki Eğitim-Öğretim Süreci ile İlgili Sorunlar kategorisinde yer alan sorunlara bakıldığında **erkek öğretmenlerin** Okulların Fiziki Yetersizliği (f=16), Ders Kitaplarının Yetersizliği (f=10), Okul Güvenliği ve Çevre Koşulları (f=5) ve Müfredatın Yetersizliği (f=5) sorunlarını daha çok dile getirdiği görülürken **kadın öğretmenlerin** ise sadece Okulların Ders Süresi ve Planlanması Sorunu (f=5)’nu daha çok dile getirdikleri görülmektedir.

Ara Derslere Gerekli Önemin Verilmemesi (Beden, Resim...) (f=6), Yardımcı Personel Eksikliği (f=5) ve Öğretmenler Arası İletişim Eksikliği/Anlaşmazlık (f=4) sorunları ise eşit sayıda ifade edilmiştir.

Tablo 3'te yer alan sorunlar mesleki deneyim açısından incelendiğinde 1-17 yıl arasında görev yapan öğretmenler "Okulların Ders Süresi ve Planlanması Sorunu (f=5)'nu en çok dile getiren grup olurken 18-35 yıl arasında görev yapan öğretmenler ise "Okulların Fiziki Yetersizliği (f=17), Ders Kitaplarının Yetersizliği (f=11), Ara Derslere Gerekli Önemin Verilmemesi (Beden, Resim...) (f=10), Yardımcı Personel Eksikliği (f=7), Öğretmenler Arası İletişim Eksikliği/Anlaşmazlık (f=5), Okul Güvenliği ve Çevre Koşulları (f=5) ve Müfredatın Yetersizliği (f=5) sorunlarını daha çok dile getirmişlerdir.

Tablo 3'te yer alan sorunlar okulların sosyoekonomik düzeyleri açısından incelendiğinde **yüksek sosyoekonomik düzeye** sahip okullarda görev yapan öğretmenler en çok "Okulların Fiziki Yetersizliği (f=11), Ders Kitaplarının Yetersizliği (f=8), Ara Derslere Gerekli Önemin Verilmemesi (Beden, Resim...) (f=7), Okulların Ders Süresi ve Planlanması Sorunu (f=4), Okul Güvenliği ve Çevre Koşulları (f=5) problemlerini dile getirmişlerdir, **orta sosyoekonomik düzeye** sahip okullarda görev yapan öğretmenler en çok Müfredatın Yetersizliği (f=4) problemini dile getirmişlerdir, **düşük sosyoekonomik düzeye** sahip okullarda görev yapan öğretmenler ise en çok Öğretmenler Arası İletişim Eksikliği/Anlaşmazlık (f=4) problemini dile getirmişlerdir.

Tablo 3'teki Eğitim-Öğretim Süreci ile İlgili Sorunlar kategorisinde yer alan sorunlarla ilgili örnek cümleler: **Ö20ED15:** Öğretmenlere gerekli materyaller sağlanmıyor. **Ö36ED16:** Okul binaları öğrencilerin seviyelerine tam olarak uyarlanamıyor. **Ö5EY17:** Ders kitaplarının ve yardımcı kaynakların içeriğinin düzenlenerek daha etkinliktir ve öğrencilerin yaratıcılığını geliştirecek tarzda yenilenmesi gerekmektedir. **Ö45EY29:** Ders kitaplarının ve kaynakların kazanım ve öğrenci seviyelerine uygun olmaması birçok soruna neden olmaktadır. **Ö3EO23:** Geleceğin sanatçısı ve sporcusunu yetiştirmek için ilkokul da beden eğitimi, görsel sanatlar ve müzik gibi derslere branş öğretmenin girmesi gerekir. **Ö29KD8:** Temizlik ve hijyen sıkıntılarında öğretmenlerin kaderine bırakılıp yeterli personelin verilmemesi. **Ö5EY17:** Haftalık ders programının yoğunluğu ilkokul için (30 saat) çok fazla, çocuklar uzun süre okulda kalıyor. **Ö4EY15:** Öğle arasının olması çocukların ve öğretmenlerin motivasyonlarını düşürüyor ve öğrencilerde beslenme sorununa neden oluyor. **Ö17KO20:** Öğretmenler arasındaki mobbing yapılmakta ve öğretmenler kendi aralarında öğretmenlik mesleğini küçümsemekteler. **Ö2EY24:** Okullardaki çevre koşullarından dolayı her okulun

sabit bir güvenlik görevlisinin olması gerekir. **Ö7Eİ20:** Bakanlık müfredatının tek tip olması okullarda sorun yaratıyor. **Ö5EY17:** Müfredat çok ağır olduğu için öğrencileri sosyal anlamda geliştirecek yeterli zaman kalmıyor.

Elde edilen Özlük Hakları ile İlgili Sorunlar kategorisinde yer alan sorunların cinsiyet, mesleki deneyim, okulun sosyoekonomik düzeyi ve sorunların frekanslarını gösteren bilgiler Tablo 4'te ayrıntılı olarak verilmiştir.

Tablo 4. Özlük hakları ile ilgili sorunlar

Kategori	Sorun	Cinsiyet		Mesleki Deneyim		Okulun Sosyoekonomik Düzeyi			Toplam
		Kadın	Erkek	1-17 yıl	18-35 yıl	Yüksek	Orta	Düşük	
Özlük Hakları ile İlgili Sorunlar	Ekonomik Yetersizlikler	11	16	16	11	6	12	9	27
	Öğretmenlik Meslek Kanunu'nun Beklentiyi Karşılama	11	6	11	6	3	12	2	17
	Öğretmenlik Mesleğinin İtibarsızlaştırılması	8	7	7	8	5	4	6	15
	Öğretmene Ekstra İşlerin Verilmesi	4	3	5	2	1	5	1	7

Tablo 4'teki Özlük Hakları ile İlgili Sorunlar kategorisinde yer alan sorunlara bakıldığında **erkek öğretmenlerin** sadece Ekonomik Yetersizlik (f=16) sorununu dile getirdiği görülürken **kadın öğretmenlerin** ise Öğretmenlik Meslek Kanunu'nun Beklentiyi Karşılama (f=11), Öğretmenlik Mesleğinin İtibarsızlaştırılması (f=8) ve Öğretmene Ekstra İşlerin Verilmesi (f=4) sorunlarını daha çok dile getirdikleri görülmektedir.

Tablo 4'te yer alan sorunlar meslek deneyimi açısından incelendiğinde **1-17 yıl** arasında görev yapmış olan öğretmenlerin Ekonomik Yetersizlik (f=16), Öğretmenlik Meslek Kanunu'nun Beklentiyi Karşılama (f=11) ve Öğretmene Ekstra İşlerin Verilmesi (f=5) sorunlarını daha fazla dile getirdiği görülürken, **18-35 yıl** arası görev yapan öğretmenlerin ise sadece Öğretmenlik Mesleğinin İtibarsızlaştırılması (f=8) sorununu daha fazla dile getirdikleri görülmektedir.

Tablo 4'te yer alan sorunlar okulun sosyoekonomik düzeylerine göre incelendiğinde **orta sosyoekonomik düzeye** sahip okulda görev yapan öğretmenlerin Ekonomik Yetersizlik (f=12), Öğretmenlik Meslek

Kanunu'nun Beklentiyi Karşılamaması (f=12) ve Öğretmenlere Ekstra İşlerin Verilmesi (f=5) sorununu daha fazla dile getirdikleri görülürken, **düşük sosyoekonomik düzeye** sahip okulda görev yapan öğretmenlerin Öğretmenlik Mesleğinin İtibarsızlaştırılması (f=6) sorununu daha fazla dile getirmektedir. **Yüksek sosyoekonomik düzeye** sahip öğretmenlerin ise daha fazla dile getirdiği bir sorun bulunmamaktadır.

Tablo 4'teki Özlük Hakları ile İlgili Sorunlar kategorisinde yer alan sorunlarla ilgili örnek cümleler: **Ö33EO21:** Öğretmenlerin maddi kayguları mesleğin önüne geçiyor. **Ö2EY24:** Eğitim öğretim ödeneğinin en az 1 maaş olması gerekir. **Ö43EY33:** Kariyer basamak sınavları ile öğretmenlerin gruplaştırmakta. **Ö34EY12:** Uzman öğretmenliğin kıdeme değil sınava göre olması. **Ö5EY17:** Toplumun gözündeki öğretmenin itibarının tekrar iade edilmesi için gerekli çalışmalar yapılması gerekiyor. **Ö31KY22:** Sosyal medya ve velilerin öğretmenlik onurlarını zedeleyen tavırların sergilenmesi. **Ö11EO17:** Her uygulamada, her işte önce sınıf öğretmenleri etkileniyor ve iş bize kalıyor.

Elde edilen Veli Kaynaklı Sorunlar kategorisinde yer alan sorunların cinsiyet, mesleki deneyim, okulun sosyoekonomik düzeyi ve sorunların frekanslarını gösteren bilgiler Tablo 5'te ayrıntılı olarak verilmiştir.

Tablo 5. Veli kaynaklı sorunlar

Kategori	Sorun	Cinsiyet		Mesleki Deneyim		Okulun Sosyoekonomik Düzeyi			
		Kadın	Erkek	1-17 yıl	18-35 yıl	Yüksek	Orta	Düşük	Toplam
Veli Kaynaklı Sorunlar	Veli Profili (Eğitim durumu, Eğitime bakış açısı vb.)	7	10	10	7	3	6	8	17
	Velinin Okulla İş Birliği Yapmaması	10	6	8	8	4	6	6	16
	Velinin Öğrenciyle İlgilenmemesi	6	3	3	6	2	3	4	9

Tablo 5'teki Veli Kaynaklı Sorunlar kategorisinde yer alan sorunlara bakıldığında **erkek öğretmenlerin** sadece Veli Profili (Eğitim Durumu, Eğitime Bakış Açısı vb.) (f=10) sorununu daha fazla dile getirdikleri görülürken, **kadın öğretmenlerin** ise Velinin Okulla İş Birliği Yapmaması (f=10) ve Velinin Öğrenciyle İlgilenmemesi (f=6) sorunlarını daha fazla dile getirdiği görülmektedir.

Tablo 5'te yer alan sorunların meslek deneyimi açısından incelendiğinde **1-17 yıl** arasında görev yapmış olan öğretmenlerin Veli Profili (Eğitim Durumu, Eğitime Bakış Açısı vb.) (f=10) sorununu daha fazla dile getirdikleri görülürken, **18-35 yıl** arasında görev yapmış olan öğretmenlerin Velinin Öğrenciyle İlgilenmemesi (f=6) sorununu daha fazla dile getirdiği görülmektedir.

Tablo 5'te yer alan sorunlar okulun sosyoekonomik düzeylerine göre incelendiğinde **düşük sosyoekonomik düzeye** sahip okulda görev yapan öğretmenlerin Veli Profili (Eğitim Durumu, Eğitime Bakış Açısı vb.) (f=8) ve Velinin Öğrenciyle İlgilenmemesi (f=4) sorunlarını daha fazla dile getirdiği görülmektedir.

Tablo 5'teki Veli Kaynaklı Sorunlar kategorisinde yer alan sorunlarla ilgili örnek cümleler: **Ö30KD17: Veliler çok bilinçsiz ve umursamaz. Ö27KO15: Ne yaparsan yap veliyi memnun edemiyoruz. Ö29KD8: Velilerin öğretmenlerin her işine karışması ve sorun çıkarması. Ö30KD17: Velilerin uzman olmadığı konularda müdahalede bulunması. Ö8EY15: Yanlış davranışı düzeltmek için veli ile görüşüldüğünde velinin durumu kabul etmemesi. Ö19ED20: Aileler eğitime kendilerini dahil etmiyorlar.**

Elde edilen Merkez Teşkilatı Kaynaklı Sorunlar kategorisinde yer alan sorunların cinsiyet, mesleki deneyim, okulun sosyoekonomik düzeyi ve sorunların frekanslarını gösteren bilgiler Tablo 6'da ayrıntılı olarak verilmiştir.

Tablo 6. Merkez teşkilatı kaynaklı sorunlar

Kategori	Sorun	Cinsiyet		Mesleki Deneyim		Okulun Sosyoekonomik Düzeyi			Toplam
		Kadın	Erkek	1-17 yıl	18-35 yıl	Yüksek	Orta	Düşük	
Merkez Teşkilatı Kaynaklı Sorunlar	Bakanlığın Öğretmen Görüşlerinin Dikkate Alınmaması	4	8	9	3	4	2	6	12
	Öğretmene Koruyucu Hakların Verilmemesi	2	6	3	5	1	4	3	8
	Eğitim Politikalarındaki Yanlışlar	2	5	5	2	3	1	3	7
	Atama Politikasındaki Yanlışlar	2	3	3	2	0	1	4	5
	Yönetici Atamasındaki Liyakatsizlik	0	5	3	2	3	1	1	5
	Bakanlığın Gerekli Ödenekleri Sağlanamaması	2	2	2	2	1	2	1	4

Tablo 6'da Merkez Teşkilatı Kaynaklı Sorunlar kategorisinde yer alan sorunlara bakıldığında **erkek öğretmenlerin** Bakanlığın Öğretmen Görüşlerinin Dikkate Alınmaması (f=8), Öğretmene Koruyucu Hakların Verilmemesi (f=6), Eğitim Politikalarındaki Yanlışlar (f=5), Atama Politikasındaki Yanlışlar (f=3) ve Yönetici Atamasındaki Liyakatsizlik (f=5) sorunları daha çok dile getirdiği görülmekteyken **kadın öğretmenlerin** daha fazla dile getirmiş olduğu bir sorun bulunmamaktadır.

Tablo 6'da yer alan sorunların meslek deneyimi açısından incelendiğinde **1-17 yıl** arasında görev yapmış olan öğretmenlerin Bakanlığın Öğretmen Görüşlerinin Dikkate Alınmaması (f=9), Eğitim Politikalarındaki Yanlışlar (f=5), Atama Politikasındaki Yanlışlar (f=3) ve Yönetici Atamasındaki Liyakatsizlik (f=3) sorunları daha çok dile getirdiği görülmekteyken, **18-35 yıl** arasında görev yapmış olan öğretmenlerin ise sadece Öğretmene Koruyucu Hakların Verilmemesi (f=5) sorunu daha fazla dile getirilmiştir.

Tablo 6'da yer alan sorunlar okulun sosyoekonomik düzeylerine göre incelendiğinde **düşük sosyoekonomik düzeye** sahip okulda görev yapan öğretmenlerin Bakanlığın Öğretmen Görüşlerinin Dikkate Alınmaması (f=6) ve Atama Politikasındaki Yanlışlar (f=4) sorunlarını daha fazla dile getirdiği görülmektedir. **Orta sosyoekonomik düzeye** sahip okulda görev yapan öğretmenlerin Öğretmene Koruyucu Hakların Verilmemesi (f=4) ve Bakanlığın Gerekli Ödenekleri Sağlanamaması (f=2) sorunlarını daha fazla dile getirildiği görülürken, **yüksek sosyoekonomik düzeye** sahip okulda görev yapan öğretmenlerin Yönetici Atamasındaki Liyakatsizlik (f=3) sorununu daha fazla dile getirdikleri görülmektedir.

Tablo 6'daki Mesleki Teşkilatı Kaynaklı Sorunlar kategorisinde yer alan sorunlarla ilgili örnek cümleler: **Ö29KD8:** Sorunların öğretmen görüşleri ile değil üst tabadaki insanların sadece kendilerinden yani kendi fikirleriyle çözmeleri. **Ö27KO15:** MEB öğretmenlere anket uygulayıp görüş alıyor ama uygulamada dikkate almıyor. **Ö46ED16:** Öğretmenlik mesleğinin değersizleştirilmesi ve bu değersizleştirmeler karşısında bakanlığımızın bir çalışma yürütmemesi. **Ö46ED16:** Eğitim yönetim sisteminin siyasi yapılara hizmet etmesi. **Ö20ED15:** İlk atanan öğretmenlerin uzak köy ve yerleşim yerlerine verilmesi öğretmenlerin mesleğe bakışım değiştiriyor. **Ö5EY17:** Liyakat sahibi, yaptığı işin bilincinde olan, sorumluluk alabilen, yenilikçi yöneticiler görevlendirilerek okullardaki kalitenin artırılması gerekiyor. **Ö31KY22:** Sınıf gezileri için önümüzde çok engel var. Gezilerin bakanlık tarafından periyodik olarak düzenlenmesi gerektiğine inanıyorum. **Ö27KO15:** Okullara yapılan ödeneklerin azlığından donanımı tam olmayan sınıfların oluşmasına neden oluyor.

Elde edilen Mesleki Gelişim ile İlgili Sorunlar kategorisinde yer alan sorunların cinsiyet, mesleki deneyim, okulun sosyoekonomik düzeyi ve sorunların frekanslarını gösteren bilgiler Tablo 7'de ayrıntılı olarak verilmiştir.

Tablo 7. Mesleki gelişim ile ilgili sorunlar

Kategori	Sorun	Cinsiyet		Mesleki Deneyim		Okulun Sosyoekonomik Düzeyi			Toplam
		Kadın	Erkek	1-17 yıl	18-35 yıl	Yüksek	Orta	Düşük	
Mesleki Gelişim ile İlgili Sorunlar	Hizmet İçi Eğitimlerin Planlanması ile İlgili Sorunlar	10	7	10	7	2	8	7	17
	Öğretmenlerle İlgili Sosyal Etkinliklerin Eksikliği	9	8	10	7	7	5	5	17

Tablo 7'de Mesleki Gelişim ile İlgili Sorunlar kategorisinde yer alan sorunlara bakıldığında **kadın öğretmenlerin** Hizmet İçi Eğitimlerin Planlanması ile İlgili Sorunlar (f=10) ve Öğretmenlerle İlgili Sosyal Etkinliklerin Eksikliği (f=9) sorunlarının daha fazla dile getirildiği görülürken **erkek öğretmenlerin** daha fazla dile getirdiği sorun yer almamaktadır.

Tablo 7'de yer alan sorunların meslek deneyimi açısından incelendiğinde **1-17 yıl** arasında görev yapmış olan öğretmenlerin Hizmet İçi Eğitimlerin Planlanması ile İlgili Sorunlar (f=10) ve Öğretmenlerle İlgili Sosyal Etkinliklerin Eksikliği (f=10) sorunlarının daha fazla dile getirildiği görülürken **18-35 yıl** arasında görev yapmış olan öğretmenlerin daha fazla dile getirdiği sorun yer almamaktadır.

Tablo 7'de yer alan sorunlar okulun sosyoekonomik düzeylerine göre incelendiğinde **orta sosyoekonomik düzeye** sahip okulda görev yapan öğretmenlerin Hizmet İçi Eğitimlerin Planlanması ile İlgili Sorunlar (f=8) sorununu daha fazla dile getirdikleri görülürken, **yüksek sosyoekonomik düzeye** sahip okulda görev yapan öğretmenlerin Öğretmenlerle İlgili Sosyal Etkinliklerin Eksikliği (f=7) sorununu daha fazla dile getirdikleri görülmektedir.

Tablo 7'deki Mesleki Gelişim ile İlgili Sorunlar kategorisinde yer alan sorunlarla ilgili örnek cümleler: **Ö27KO15: Okullarda hiç sosyal, kültürel faaliyetlerin yapılmaması ya da "yaptım, oldu" mantığıyla yürütülmekte.**

Ö38EY17: Öğretmenlerin kendilerini geliştirecek (yurt dışı eğitim programları, sinema, opera, geziler vs.) ortam bulunmuyor. **Ö25EO16:** Hizmet içi eğitimlerin zamanlamasının yanlış olması. **Ö1KD26:** Verilen hizmet içi eğitimlerin formalite olup amaca hizmet etmiyor. **Ö21ED20:** Sık sık hizmet içi eğitime alınmasının öğretmenleri bıktırması.

Elde edilen Öğrenci Kaynaklı Sorunlar kategorisinde yer alan sorunların cinsiyet, mesleki deneyim, okulun sosyoekonomik düzeyi ve sorunların frekanslarını gösteren bilgiler Tablo 8’de ayrıntılı olarak verilmiştir.

Tablo 8. Öğrenci kaynaklı sorunlar

Kategori	Sorun	Cinsiyet		Mesleki Deneyim		Okulun Sosyoekonomik Düzeyi			Toplam
		Kadın	Erkek	1-17 yıl	18-35 yıl	Yüksek	Orta	Düşük	
Öğrenci Kaynaklı Sorunlar	Öğrencilerin Hazır Bulunuşluk Düzeylerinin Düşük Olması	4	7	4	7	4	3	4	11
	Sınıftaki Farklı Özellikteki Öğrenciler Sorunu	6	5	9	2	2	6	3	11

Tablo 8’de Öğrenci Kaynaklı Sorunlar kategorisinde yer alan sorunlara bakıldığında **erkek öğretmenlerin** Öğrencilerin Hazır Bulunuşluk Düzeylerinin Düşük Olması (f=7) sorununu daha fazla dile getirdiği görülürken, **kadın öğretmenlerin** ise Sınıftaki Farklı Özellikteki Öğrenciler Sorunu ’nu (f=6) daha fazla dile getirmişlerdir.

Tablo 8’de yer alan sorunların meslek deneyimi açısından incelendiğinde **1-17 yıl** arasında görev yapmış olan öğretmenlerin Öğrencilerin Hazır Bulunuşluk Düzeylerinin Düşük Olması (f=7) sorununu daha fazla dile getirildiği görülürken, **18-35 yıl** arasında görev yapmış olan öğretmenlerin ise Sınıftaki Farklı Özellikteki Öğrenciler Sorunu ’nu (f=9) daha fazla dile getirmişlerdir.

Tablo 8’de yer alan sorunlar okulun sosyoekonomik düzeylerine göre incelendiğinde **orta sosyoekonomik düzeye** sahip okulda görev yapan öğretmenlerin Sınıftaki Farklı Özellikteki Öğrenciler Sorunu ’nu (f=6) daha fazla dile getirmişlerdir.

Tablo 8’deki Öğrenci Kaynaklı Sorunlar kategorisinde yer alan sorunlarla ilgili örnek cümleler: **Ö11EO17:** Aile durumları çocuktan çocuğa değiştiği için

sınıf içi öğrencilerin düzeyleri çok farklı. **Ö19ED20:** Özellikle köylerde okul öncesi eğitimin olmaması çocuklar arası seviye farkı oluşturuyor. **Ö37EO18:** Yabancı uyruklu öğrenci sayılarının fazla olması sınıfı olumsuz yönde etkilemektedir. **Ö29KD8:** Mülteci öğrencilerin valilik kararı ile sadece kenar mahalledeki okullara verilmesi.

Elde edilen Taşra Teşkilatı Kaynaklı Sorunlar kategorisinde yer alan sorunların cinsiyet, mesleki deneyim, okulun sosyoekonomik düzeyi ve sorunların frekanslarını gösteren bilgiler Tablo 9'da ayrıntılı olarak verilmiştir.

Tablo 9. Öğrenci kaynaklı sorunlar

Kategori	Sorun	Cinsiyet		Mesleki Deneyim		Okulun Sosyoekonomik Düzeyi			Toplam
		Kadın	Erkek	1-17 yıl	18-35 yıl	Yüksek	Orta	Düşük	
Taşra Teşkilatı Kaynaklı Sorunlar	Öğretmenlere Geliştirici Aktivite Alanının Sunulmaması	6	4	7	3	3	3	4	10
	Öğretmen ve Okullara Yeteri İmkânın Sağlanmaması	3	2	3	2	0	4	1	5
	Öğretmenle İş Birliği Yapılmaması ve Başarıların Ödüllendirilmemesi	2	2	2	2	1	2	1	4

Tablo 9'da Taşra Teşkilatı Kaynaklı Sorunlar kategorisinde yer alan sorunlara bakıldığında **kadın öğretmenlerin** Öğretmenlere Geliştirici Aktivite Alanının Sunulmaması (f=6) ve Öğretmen ve Okullara Yeteri İmkânın Sağlanmaması (f=3) sorunlarını daha fazla dile getirdiği görülmektedir.

Tablo 9'da yer alan sorunların meslek deneyimi açısından incelendiğinde **1-17 yıl** arasında görev yapmış olan öğretmenlerin Öğretmenlere Geliştirici Aktivite Alanının Sunulmaması (f=7) ve Öğretmen ve Okullara Yeteri İmkânın Sağlanmaması (f=3) sorunlarını daha fazla dile getirdiği görülmektedir.

Tablo 9'da yer alan sorunlar okulun sosyoekonomik düzeylerine göre incelendiğinde **orta sosyoekonomik düzeye** sahip okulda görev yapan öğretmenlerin Öğretmen ve Okullara Yeteri İmkânın Sağlanmaması (f=4) ve Öğretmenle İş Birliği Yapılmaması ve Başarıların Ödüllendirilmemesi

(f=2) sorunu daha fazla dile getirilmişken, **düşük sosyoekonomik düzeye** sahip okulda görev yapan öğretmenlerin ise Öğretmenlere Geliştirici Aktivite Alanının Sunulmaması (f=4) sorununu daha fazla dile getirmişlerdir.

Tablo 9'daki Taşra Teşkilatı Kaynaklı Sorunlar kategorisinde yer alan sorunlarla ilgili örnek cümleler: **Ö14KD15:** Sosyal aktivitelere katılabileceği alanlar öğretmenlere sunulmamaktadır. **Ö3EO23:** Sosyal, sportif ve kültürel faaliyetlerin gezilerin yapılması için gerekli maddi imkân ve zaman ayrılmıyor. **Ö34EY12:** Öğretmenlerin diğer meslekler gibi (polis, asker vb.) sosyal haklarının olmaması. **Ö41KO18:** Öğretmenlere erken emeklilik hakkı sağlanmalı gerekiyor. **Ö17KO20:** Öğretmen başarıları fark edilip desteklenmiyor. **Ö18ED20:** Başarının desteklenmesi, teşvik edilmesi, ödüllendirilmesi konusunda büyük eksiklikler var.

Elde edilen Okul Yöneticileri ile İlgili Sorunlar kategorisinde yer alan sorunların cinsiyet, mesleki deneyim, okulun sosyoekonomik düzeyi ve sorunların frekanslarını gösteren bilgiler Tablo 10'da ayrıntılı olarak verilmiştir.

Tablo 10. Okul yöneticileri ile ilgili sorunlar

Kategori	Sorun	Cinsiyet		Mesleki Deneyim		Okulun Sosyoekonomik Düzeyi			Toplam
		Kadın	Erkek	1-17 yıl	18-35 yıl	Yüksek	Orta	Düşük	
Okul Yöneticileri ile İlgili Sorunlar	Okul Müdürünün Öğretmenle İş Birliği Yapmaması	1	7	5	3	2	1	5	8
	Okul Müdürünün Öğretmenlere Eşit Davranmaması ve Tutumları	4	2	3	3	1	1	4	6

Tablo 10'da Okul Yöneticileri ile İlgili Sorunlar kategorisinde yer alan sorunlara bakıldığında **erkek öğretmenlerin** Okul Müdürünün Öğretmenle İş Birliği Yapmaması (f=7) sorununu daha fazla dile getirdiği görülürken, **kadın öğretmenlerin** ise Okul Müdürünün Öğretmenlere Eşit Davranmaması ve Tutumları (f=4) sorunu daha fazla dile getirmişlerdir.

Tablo 10'da yer alan sorunların meslek deneyimi açısından incelendiğinde **1-17 yıl** arasında görev yapmış olan öğretmenlerin Okul Müdürünün Öğretmenle İş Birliği Yapmaması (f=5) sorununu daha fazla dile getirmişlerdir.

Tablo 10'da yer alan sorunlar okulun sosyoekonomik düzeylerine göre incelendiğinde **düşük sosyoekonomik düzeye** sahip okulda görev yapan öğretmenlerin Okul Müdürünün Öğretmenle İş Birliği Yapmaması (f=5) ve Okul Müdürünün Öğretmenlere Eşit Davranmaması ve Tutumları (f=4) sorunlarını daha fazla dile getirmişlerdir.

Tablo 10'daki Okul Yöneticileri ile İlgili Sorunlar kategorisinde yer alan sorunlarla ilgili örnek cümleler: **Ö15KD25**: *En büyük sorun idarenin öğretmene karşı taktığı tutum.* **Ö29KD8**: *İdare ile öğretmenler arasında fazla problem oluyor.* **Ö36ED16**: *Okul idaresi ve öğretmenlerin ortak bir amaç, gaye ve dava etrafında toplanamıyor.* **Ö6EY33**: *Okul idarecileri öğretmenlere karşı liyakatsiz davranıyor.* **Ö27KO15**: *İdare tarafından bazı öğretmenlere tanınan imtiyazlar bu meslekten soğumama neden oluyor.* **Ö13KD12**: *Okul idarecileri tarafından uygulanan kişiye göre uygulamalar.*

4. Sonuç

Bu çalışmanın amacı, sınıf öğretmenlerinin mesleki problemlerini belirlemek olarak belirlenmiştir. Yapılan bu çalışmada öğretmenlere yaşadıkları güncel problemleri belirtmeleri istenmiş ve elde edilen veriler analiz edilmiştir. Bu bölümde elde edilen sonuçlar literatür çerçevesinde tartışılmış ve önerilerde bulunulmuştur.

Araştırma çerçevesinde 46 sınıf öğretmeni ile görüşülmüş ve öğretmenlere eğitim süreci içerisinde yaşadıkları sorunlar sorulmuştur. Elde edilen görüşme verileri içerik analizi yapılarak sorunlar kategorize edilmiştir. Analiz sonucunda ise “Eğitim-Öğretim Süreci ile İlgili Sorunlar (f=95), Özlük Hakları ile İlgili Sorunlar (f=66), Veli Kaynaklı Sorunlar (f=42), Merkez Teşkilat Kaynaklı Sorunlar (f=41), Mesleki Gelişim ile İlgili Sorunlar (f=34), Öğrenci Kaynaklı Sorunlar (f=30), Taşra Teşkilatı Kaynaklı Sorunlar (f=19) ve Okul Yöneticileri ile İlgili Sorunlar (f=14)” olmak üzere toplam 8 kategori altında “Okulların Fiziki Yetersizliği (f=30), Ders Kitaplarının Yetersizliği (f=18), Ara Derslere Gerekli Önemin Verilmemesi (Beden, Resim...) (f=12), Yardımcı Personel Eksikliği (f=10), Okulların Ders Süresi ve Planlanması Sorunu (f=9), Okul Güvenliği ve Çevre Koşulları (f=8), Öğretmenler Arası İletişim Eksikliği/Anlaşmazlık (f=8), Müfredatın Yetersizliği (f=8), Ekonomik Yetersizlikler (f=27), Öğretmenlik Meslek Kanunu'nun Beklentiyi Karşılamaması (f=17), Öğretmenlik Mesleğinin İtibarsızlaştırılması (f=15), Öğretmene Ekstra İşlerin Verilmesi (f=7), Veli Profili (Eğitim durumu, Eğitime bakış açısı vb.) (f=17), Velinin Okulla İş Birliği Yapmaması (f=16), Velinin Öğrenciyle İlgilenmemesi (f=9), Bakanlığın Öğretmen Görüşlerini Dikkate Almaması (f=12), Öğretmene

Koruyucu Hakların Verilmemesi (f=8), Eğitim Politikalarındaki Yanlışlar (f=7), Atama Politikasındaki Yanlışlar (f=5), Yönetici Atamasındaki Liyakatsizlik (f=5), Bakanlığın Gerekli Ödenekleri Sağlamaması (f=4), Hizmet İçi Eğitimlerin Planlanması ile İlgili Sorunlar (f=17), Öğretmenlerle İlgili Sosyal Etkinliklerin Eksikliği (f=17), Sınıftaki Farklı Özellikteki Öğrenciler Sorunu (f=11), Öğrencilerin Hazır Bulunuşluk Düzeylerinin Düşük Olması (f=11), Öğretmenlere Geliştirici Aktivite Alanının Sunulmaması (f=10), Öğretmen ve Okullara Yeteri İmkânın Sağlanmaması (f=5), Öğretmenle İş Birliği Yapılmaması ve Başarıların Ödüllendirilmemesi (f=4), Okul Müdürünün Öğretmenle İş Birliği Yapmaması (f=8), Okul Müdürünün Öğretmenlere Eşit Davranmaması ve Tutumları (f=6)³ olmak üzere toplam 30 kod elde edilmiştir.

Köy okullarında çalışan öğretmenlerle ilgili yapılmış olan sorun belirleme çalışmalarında, Karataş ve Kınalıoğlu'nun (2018) fiziki sorunlar, sosyal faaliyetin olmaması ve velilerin ilgisizliği problemleri, Özpınar ve Sarpkaya'nın (2010) kültürel faaliyetlerin olmaması ve yöneticilerin destek olamaması sorunları, Sidat ve Bayar'ın (2018) fiziki yetersizlik, veli-öğretmen iletişimindeki sorunlar, programın sabit olması ve Millî Eğitim'in önem vermemesi sorunları karşımıza çıkmaktadır. Köy okullarında çalışan öğretmenlerle merkez okullarında çalışan öğretmenlerin ortak sorunlarının olması düşündürücü bir durumdur. Problemlerin bölgesel veya özel durumlardan kaynaklı olmayıp genele yayıldığı dikkat çekmektedir. Bu noktada öğretmenlerin görevlerini sağlıklı bir şekilde icra edebilmeleri oldukça zor bir durumdur.

Kırsal kesimlerde görev yapan öğretmenlere yönelik yapılmış olan sorun belirleme çalışmalarında, Palavan ve Donuk'un (2016) fiziki yetersizlik sorunu, mesleki gelişim programlarının yetersizliği, Millî Eğitim müdürü ve şube müdürleri köye gelerek destek olmuyor, sık değişen program ve mevzuatlar bizleri olumsuz yönde etkiliyor, öğretmen görüşleri alınmıyor, okul yönetiminin öğretmenlerle iletişimi sağlıklı değil, gezi gibi sosyal etkinlikleri yetersiz bulma, velilerin ilgisizliği, öğretmenlerin prestijleri ve geçim sıkıntısı, tam gün sorunu, Analı ve Şahin'in (2020) fiziki yetersizlik sorunu, veli kaynaklı sorunlar, sosyal etkinliklerin az olması sorunu, idareci kaynaklı sorunlar ve öğrencilerin hazır bulunuşluk düzeylerinin düşük olması sorunları tespit edilmiştir. Literatüre ve yapılan bu çalışmaya bakıldığında kırsal kesimlere gerekli destek ve yardımın yapılmadığı görülmektedir. Öğretmenler durumdan kaynaklı meslek itibarlarının da yok edildiğini düşünmektedir. Bu durum ülke eğitim-öğretim sürecini baltalayan bir hâle geldiği görülmektedir.

Farklı illerde yapılmış olan öğretmenlerin problemlerini belirleme çalışmalarında ise Özdemir vd. (2015) Şırnak ilinde yapmış olduğu öğretmen sorunları çalışmasında ortaya çıkan programın uygun olmaması sorunu, öğrencilerin hazır bulunuşluk düzeyinin düşük olması sorunu, fiziki yetersizlik sorunu, veli kaynaklı sorunlar ve sosyal faaliyet eksikliği sorunlarını, Demir ve Arı'nın (2013) Çanakkale ilinde öğretmenlerin sorunlarını belirlemeye yönelik yapmış olduğu çalışmada sık değişen program mevzuatları sorunu, çalışma saatlerinin fazlalığı, gelirin düşük olması, toplum saygınlığının azalması, gereksiz iş yükü, fiziki eksiklikler, sosyal etkinliklerin azlığı, okul ve Millî Eğitim yöneticileri kaynaklı sorunlar ve hizmet içi çalışmaların yetersizliği sorunlarını, aynı şekilde Dağlı ve Han'ın (2017) Diyarbakır ilinde yapmış olduğu çalışmada da fiziki yetersizlik, personel eksikliği ve okulun konumu/güvenliği sorunları ve Ekinci'nin (2010) ilköğretim okullarında çalışan müdür ve öğretmenler üzerinde yapmış olduğu çalışmada sorun olarak yine karşımıza fiziki yetersizlik sorunu, personel ihtiyacından kaynaklı sorunlar, yönetim kaynaklı sorunlar, ekonomik yetersizlikler, veli kaynaklı sorunlar ve hizmet içi eğitim ihtiyacına dair problemler tespit edilmiştir. Bölgeler, iller ve zaman değişse de sürece yayılmış olan sorunların aslında öğretmenlerin değişmez bir sorunu hâline geldiği bir gerçektir.

Araştırmalar öğretmen problemlerinin yıllardır devam ettiğini ve bir çözüme kavuşturulamadığı görülmektedir. 2022-2023 yılında yapılmış olan bu alan çalışmasında elde edilen bulguların eski dönemlerde yapılmış olan çalışmalarla benzerlik göstermesi eğitim camiası adına düşündürücüdür. Bu noktada öğretmen sorunlarının çözümü noktasında çalışmalarının yapılmadığı ya da yetersiz kaldığı sonucu çıkarılabilir.

4.1. Öneriler

Çalışma sonucu ortaya çıkan sorunlar doğrultusunda bazı önerilerde bulunulmuştur. Bu öneriler şu şekilde sıralanmıştır;

1. Okullar, fiziki bakımdan çağdaş bir eğitim-öğretim ortamına uygun olacak şekilde yeniden düzenlenmeli ve gerekli araç-gereç tedariki sağlanmalıdır.
2. Okulların yardımcı personel eksikliği giderilmeli, gerekli alımlar yapılmalıdır.
3. Okul binaları korunaklı olmalı ve okul bölgeleri oluşturulmalıdır.
4. Okul kitapları yeniden düzenlenmeli, içerik açısından çeşitlendirilmelidir.
5. Müfredat yeniden gözden geçirilmeli ve sadeleştirmeler yapılmalıdır.

6. Ara derslere branş öğretmenlerinin atamaları yapılmalıdır.
7. Ders süreleri azaltılmalıdır.
8. Öğretmenlerin maaşları iyileştirilmelidir.
9. Öğretmenlerin hakları iyileştirilerek itibarları yükseltilmelidir.
10. Öğretmenlerin görev tanımları belirlenip net çizgilerle çizilmelidir.
11. Veli-okul iletişimi artırıcı etkinlikler ve eğitimler hem velilere hem de öğretmenlere düzenlenmelidir.
12. Öğrencilerin hazır bulunuşluk düzeylerini artırıcı çalışmalar yapılmalı, okul öncesi eğitime yaygınlaştırılmalıdır.
13. Kurum aidiyet duygularını artırmaya yönelik etkinlikler düzenlenmelidir.
14. Yönetici olma süreci iyileştirmeli ve ekstra eğitimler verilmelidir.
15. Bakanlık problemlere çözüm getirirken alana inip birebir çalışma ve görüşmeler yapılmalıdır.
16. Hizmet içi eğitimlerin içerikleri ve seçenekleri zenginleştirilmelidir. Ayrıca eğitimlerin zamanlamaları iyi ayarlanıp esneklik sağlanmalıdır.
17. Öğretmenlere yönelik etkinlikler ve geziler düzenlenmelidir.
18. Kuralların ve mevzuatın uygulanması noktasında gerekli önlemler alınmalı ve denetimler yapılmalıdır.
19. Sorunların çözümü için bizzat öğretmenden çözüm önerileri toplanmalıdır.
20. Başarılı öğretmenleri teşvik edici ödüllendirme sistemi kurulmalıdır.

5. Kaynakça

- Analı, K. C. ve Şahin, A. (2020). Kırsal bölgelerde mesleğe yeni başlayan öğretmenlerin mesleki sorunları. *Türkiye Eğitim Dergisi*, 5(2), 396-414.
- Aydın, R. (1999). Türk Basınında Öğretmen Sorunları (1940–1955) [Yayımlanmamış yüksek lisans tezi]. Ankara Üniversitesi.
- Aydın, R. (2009). Türkiye’de öğretmen sorunları açısından Millî Eğitim Şuara-
larının değerlendirilmesi (1980-2000). *Ankara Üniversitesi Eğitim Bilim-
leri Fakültesi Dergisi*, 42(2), 199-237.
- Barlı, Ö., Bilgili, B., Çelik, S. ve Bayrakçeken, S. (2005). İlköğretim okul öğret-
menlerinin motivasyonları: Farklılıkların ve sorunların araştırılması. *Ata-
türk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 5(1), 391-417.
- Başer, N., Narlı, S. ve Berna G. (2005). Öğretmenlerin lisansüstü eğitim alma-
larında yaşanan sorular ve çözüm önerileri. *Dokuz Eylül Üniversitesi Buca
Eğitim Fakültesi Dergisi*, (17), 129-135.
- Büyüköztürk, Ş., Kılıç Çakmak, E., Akgün, Ö.E., Karadeniz, Ş., Demirel, F.
(2021). *Eğitimde bilimsel araştırma yöntemleri* (30. Baskı). Pegem Akade-
mi Yayıncılık.
- Creswell, J. W. (2021). Beş nitel araştırma yaklaşımı. S. B. Demir ve M. Bütün
(Çev. Ed.) ve M. Aydın (Çev). *Nitel araştırma yöntemleri: beş yaklaşıma
göre nitel araştırma ve araştırma deseni* (6. Baskı, 71-112) içinde. Siyasal
Kitabevi. (Orijinal eserin yayın tarihi 2013, 3. Baskı).
- Dağlı, A. ve Han, B. (2017). Öğretmen görüşlerine göre Diyarbakır ili eğitim
sorunları ve çözüm önerileri. *Elektronik Eğitim Bilimleri Dergisi*, 6(12),
108-124.
- Demir, M. K. ve Arı, E. (2013). Öğretmen sorunları-Çanakale ili örneği-. *On-
dokuz Mayıs Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 32(1), 107-126.
- Doğan, C. (2005). Türkiye’de sınıf öğretmeni yetiştirme politikaları ve sorunla-
rı. *Bilgi*, (35), 133-149.
- Ekinci, A. (2010). İlköğretim okullarında çalışan müdür ve öğretmenlerin mes-
leki sorunlarına ilişkin görüşleri. *İlköğretim Online*, 9(2), 734-748.
- Ergün, M., Ergezer, B., Çevik, İ. ve Özdaş, A. (1999). *Öğretmenlik mesleğine
giriş*. Ocak Yayınları.
- Grix, J. (2010). *The foundations of research*. Palgrave Macmillan.
- Güler, A. V. (1999). Cumhuriyet Dönemi Bazı Süreli Yayınlarla Yansıyan Öğret-
men Sorunları (1929–1961) [Yayımlanmamış yüksek lisans tezi]. Ankara
Üniversitesi.
- Gürbüz, S. ve Şahin, F. (2018). *Sosyal bilimlerde araştırma yöntemleri: felsefe-yön-
tem-analiz* (5. Baskı). Seçkin Yayıncılık.
- Habacı, İ., Karataş, E., Adıgüzzelli, F., Ürker, A. ve Atıcı, R. (2013). Öğretmen-
lerin güncel sorunları. *Turkish Studies*, 8(6), 263-277.

- Hatipoğlu, A. ve Kavas, E. (2016). Veli yaklaşımlarının öğretmen performansına etkisi. *İnsan ve Toplum Bilimleri Araştırmaları Dergisi*, 5(4), 1012-1034.
- Hattie, J. (2003). *Teachers make a difference: What is there search evidence?* Australian Council for Educational Research. Australia, Melbourne.
- Karacaoğlu, Ö. C. ve Acar, E. (2009). Yenilenen programların uygulanmasında öğretmenlerin karşılaştığı sorunlar. *Yüzüncü Yıl Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 7(1), 45-58.
- Karataş, A. ve Kınalıoğlu, İ. H. (2018). Köy okullarında çalışan sınıf öğretmenlerinin sorunları. *Uşak Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 11(Eylül-2018), 207-220. <http://dx.doi.org/10.29217/uujss.491>
- Kızıltepe, Z. (2021). Alanyazın derlemesi. F. N. Seggie ve Y. Bayyurt (Ed), *Nitel araştırma yöntem, teknik, analiz ve yaklaşımları* (s. 260-274) içinde. Anı Yayıncılık.
- Kök, M., Küçüköğlü, A., Tuğluk, M. N. ve Koçyiğit, S. (2007). Okul öncesi eğitiminin sorunlarına ilişkin öğretmen görüşleri (Erzurum ili örneği). *Atatürk Üniversitesi Kazım Karabekir Eğitim Fakültesi Dergisi*, 0(16), 160-171.
- Maraşlı, Ş. (2007). Türkiye’de eğitimle ilgili süreli yayınlara yansıyan öğretmen sorunları (1972-2000 yılları arası) [Yayımlanmamış yüksek lisans tezi]. Ankara Üniversitesi.
- Miles, M. B. ve Huberman, A. M. (2021). Giriş. S. Akbaba Altun ve A. Ersoy (Çev. Ed.) ve A. Ç. Kılınç (Çev). *Genişletilmiş bir kaynak kitap: nitel veri analizi* (4. Baskı, s. 1-15) içinde. Pegem Akademi. (Orijinal eserin yayın tarihi 1994, 2. Baskı).
- Millî Eğitim Bakanlığı (2022, 14 Şubat). *Öğretmenlik Meslek Kanunu*. <https://www.resmigazete.gov.tr/eskiler/2022/02/20220214-1.htm> adresinden 25 Kasım 2022 tarihinde alınmıştır.
- Özdemir, M., Civelek, Ş., Çetin, Y. E., Karapınar, N. ve Özel, D. (2015). Öğretmenlerin eğitimsel çevresel ve sosyal sorunları (Şırnak ili örneği). *Dicle Üniversitesi Ziya Gökalp Eğitim Fakültesi Dergisi*, 26(2015), 163-181.
- Özpınar M. ve Sarpkaya, R. (2010). Köyde görev yapan sınıf öğretmenlerinin sorunları. *Pamukkale Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, (27), 17-29.
- Palavan, Ö. ve Donuk, R. (2016). Kırsal kesimde görev yapan öğretmenlerin sorunları. *Uşak Üniversitesi Eğitim Araştırmaları Dergisi*, 2(2), 109-128.
- Sidat, E. ve Bayar, A. (2018). Köy okullarında yaşanan problemlere yönelik öğretmen görüşleri. *Çağdaş Yönetim Bilimleri Dergisi*, 5(3), 253-261.
- Sönmez, V. ve Alacapınar, F. G. (2019). Örneklandırilmiş bilimsel araştırma yöntemleri (7. Baskı). Anı Yayıncılık.
- Taşçı, G. (2021). Örnek olay çalışması. M. Çelebi (Ed), *Nitel araştırma yöntemleri* içinde (s. 69-84). Pegem Akademi.

- Uygun, S. (2012). Basında öğretmen sorunları. *Mili Eğitim*, (194), 72-91.
- Ünsal, S. (2015). Öğretmenlerin mesleki imajlarına ilişkin görüşleri ve mesleki imaja etki eden faktörler [Yayımlanmamış doktora tezi]. Gaziantep Üniversitesi.
- Üstüner, M. (2004). Geçmişten günümüze Türk eğitim sisteminde öğretmen yetiştirme ve günümüz sorunları. *İnönü Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 5(7), 63-82.
- Yeşilyurt, E. ve Çankaya, İ. (2008). Sınıf yönetimi açısından öğretmen niteliklerinin belirlenmesi. *Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi*, 7(23), 274-295.
- Yıldırım, A. ve Şimşek, H. (2021). *Sosyal bilimlerde nitel araştırma yöntemleri* (12. Baskı). Seçkin Yayıncılık.